

Bibliotheek biedt platteland méér → Leren op de boerderij in trek
→ Dag van de regio multifunctioneel → Sociaal kapitaal bepaalt
economisch succes → Iers plattelandsnetwerk twittert

| STREEK 4 | JAARGANG 2 | DECEMBER 2009 | NETWERKBLAD VOOR HET PLATTELAND |

STREEK

'Tijdens de Dag van
de Regio ontdekt een
gebied zichzelf'

- 6 → Dag van de Regio multifunctioneel**
Sinds een paar jaar wordt in Groningen de Dag van de Regio georganiseerd. Die blijkt de samenwerking te stimuleren en toeristen te trekken
- 8 → Streekbewoners: Vrouwen van Nu**
Vier vrouwen over hun lidmaatschap van Vrouwen van Nu en hun inzet op het platteland
- 10 → Sociaal kapitaal bepaalt economisch succes**
Economisch succesvolle plattelandsprojecten hebben vaak een goede sociale basis, blijkt uit onderzoek
- 12 → Leren op de boerderij**
De boerderij wordt langzaam maar zeker ontdekt als plek om kinderen te laten leren vanuit de praktijk
- 14 → Streek-idee: lers plattelandsnetwerk tuitert**
Het Ierse Rural Network bouwt met twitter een sociaal netwerk

COLOFON

'Streek' is een uitgave van het Netwerk Platteland. Streek attendeert en informeert over ontwikkelingen op het platteland en presenteert de mensen die zich inzetten voor platteland en plattelandsontwikkeling.

ISSN 1878-8319

Teksten | Miranda Bettonville, Petra Frans, Marieke Koot, Florian Kuijper, Marije Wenneke, Martin Woestenburg, Tjitske Ypma

Eindredactie | Miranda Bettonville

Foto's | Sandra de Heij, Nationale Beeldbank, Movisie, Stichting Boerderijschool

Vormgeving | Grafisch Atelier Wageningen, Miek Saaltink

Omflag | Initiatiefnemers van de Dag van de Regio Jan Beekman (provincie Groningen) en Elles Bulder (projectleider). Foto: Sandra de Heij

Drukwerk | Drukkerij Modern

Netwerk Platteland

Het Netwerk Platteland is een nationaal netwerk van en voor iedereen die zich inzet voor een sterk en aantrekkelijk platteland. We brengen organisaties met elkaar en met overheden in contact en bieden ze de gelegenheid van elkaar te leren. Daarnaast signaleren we nieuwe en kansrijke initiatieven voor landbouw en dorpsontwikkeling, voor natuur en sociale samenhang, voor leefbaarheid en zeggenschap. En we stimuleren gebiedscommissies in hun werk voor het landelijk gebied. We doen dit door middel van bijeenkomsten, adviesgesprekken, publicaties, een projectendatabase, een website, workshops, een nieuwsbrief en door goed te luisteren naar de behoeften van netwerkdeelnemers.

Website

Het Netwerk Platteland presenteert zich ook op een goed gevulde, actieve website met onder meer actueel nieuws, verslagen van bijeenkomsten, een agenda, een interactief forum, de database innovatieve praktijken, een infotheek en achtergrondinformatie. www.netwerkplatteland.nl

Nieuwsbrief

Met de Nieuwsbrief Netwerk Platteland willen wij u attenderen op belangrijke ontwikkelingen en innovatieve praktijken in het landelijk gebied en de activiteiten van het Netwerk Platteland. Deze e-mailniewsbrief verschijnt acht keer per jaar. Wilt u deze nieuwsbrief ontvangen? Meld u dan online aan via onze website of stuur een e-mail naar info@netwerkplatteland.nl.

NETWERK PLATTELAND

STREEK

Streek is hét netwerkwerkblad voor alle plattelanders in Nederland. Streek attendeert en informeert over ontwikkelingen op het platteland en presenteert de mensen die zich inzetten voor platteland en plattelandsontwikkeling. Wilt u Streek ontvangen? Meld u dan online aan voor een abonnement via onze website, of stuur een email naar info@netwerkplatteland.nl. Heeft u een idee voor een artikel in Streek? Neem dan contact op met de redactie: streek@netwerkplatteland.nl.

Projectendatabase: meld uw ervaring bij ons aan!

Netwerk Platteland is voortdurend op zoek naar vernieuwende praktijken die bijdragen aan een sterk en leefbaar platteland. Nieuwe technieken op een agrarisch bedrijf, verrassende samenwerking op sociaal-cultureel gebied, bijzondere vormen van natuurbeheer, projecten door en voor jongeren, enzovoort. In de database op onze website kunt u zoeken op provincie, thema of op doelgroep. Van ieder project vindt u een korte omschrijving, succesfactoren en mogelijke knelpunten, websites en contactpersonen. Heeft u ervaring met een innovatief project? Laat het ons weten! U kunt uw ervaring online aanmelden. Na goedkeuring wordt uw ervaring opgenomen in de database.

Netwerk Platteland, bindt doet prikkelt en verrijkt
www.netwerkplatteland.nl | info@netwerkplatteland.nl | 033-4326090

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland.

Interview

Edited by Foxit Reader
Copyright(C) by Foxit Corporation,2005-2009
For Evaluation Only.

Foto: Movisie

Astrid van der Kooij (Movisie) over groeiende rol bibliotheken: 'Bibliotheek biedt platteland meer dan boeken'

Volgens Astrid van der Kooij, manager Trends en Onderzoek bij Movisie, groeit de rol die bibliotheken kunnen spelen in het landelijk gebied. 'Zij kunnen, samen met andere organisaties, lokaal maatwerk bieden. Ze zijn er niet alleen om kennis over te brengen, maar kunnen bijvoorbeeld ook een ontmoetingsplek zijn.'

In veel kleine dorpen op het platteland groeit de groep oudere bewoners. 'Het is gebruikelijk dat oudere mensen tegenwoordig zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen', zegt Astrid van der Kooij van Movisie, bureau voor kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling. 'Het is natuurlijk fijn dat dit kan, maar daarvoor is het noodzakelijk dat voorzieningen binnen handbereik zijn. Helaas verdwijnen steeds meer winkels, banken, openbaar vervoer en medische zorg uit plattelandsgemeenten, terwijl de behoefte daaraan juist zo groot is.' Bovendien valt sociaal verkeer weg als een praatje bij de bakker of buurtsuper niet meer mogelijk is. 'Ook voor contacten zijn senioren vaak aangevoelen op hun directe omgeving.'

Ontmoetingsplek

Bibliotheken kunnen een bijdrage leveren aan het aanpakken van deze problemen. Dit was één van de onderwerpen tijdens de conferentie 'Terugblikken en vooruit-

kijken', die in oktober 2009 in Groningen werd gehouden. De komende jaren moet een mix van kleine vestigingen, bibliobussen en digitale bibliotheken in het landelijk gebied meehelpen de leefbaarheid te behouden. 'Bibliotheken hebben het platteland veel meer te bieden dan alleen planken met boeken', zegt Van der Kooij. 'Zo kunnen ze bijvoorbeeld eenzaamheid onder plattelandsbewoners tegengaan door ontmoetingsplekken te creëren en samen met andere organisaties activiteiten organiseren.' De bibliotheek heeft op zichzelf een beperkt aanbod, maar kan aan kracht winnen door goed samen te werken met bijvoorbeeld scholen, dorpshuizen, zorgcentra en gemeenten, zegt Van der Kooij. Zo lukt het vaak toch een diensten- en voorzieningennetwerk in stand te houden. 'Dat kan bestaan uit activiteiten voor ouderen, maar er is veel meer mogelijk. In samenwerking met scholen en GGD's kunnen bijeenkomsten worden georganiseerd over alcohol- en drugsgebruik. De bibliotheek kan met historische verenigingen werken aan een regionaal archief en ruimte bieden voor bijeenkomsten. En samen met natuurorganisaties kan informatie worden gegeven over natuur en veranderingen op het platteland.'

Maar ook bibliotheken vallen onder voorzieningen die in sommige kleine plattelandsdorpen verdwijnen. Om extra diensten te kunnen bieden, is het nodig dat het aantal vestigingen op peil blijft. Toch kan de bibliotheek er ook op plekken zonder bibliotheek-

gebouw voor zorgen dat informatie voor bewoners beschikbaar is.

Boekenautomaat

Van der Kooij: 'Bibliotheekmedewerkers kunnen in dorpshuizen leestafels inrichten. Bibliobussen kunnen naar verschillende plekken toe rijden. Of denk aan boekenautomaten, die hetzelfde werken als automaten waar mensen video's kunnen huren.' Van der Kooij pleit ervoor dat vooral lokaal goed wordt gekeken naar wat inwoners nodig hebben. 'Kijk per dorp waar behoefte aan is. Dat is sterk afhankelijk van de doelgroep. Ouderen, jongeren en laagopgeleiden hebben allemaal hun eigen wensen en behoeften. De bibliotheek kan lokaal maatwerk bieden. Gekoppeld aan de activiteiten van anderen, kan er zo een slim antwoord ontstaan op de uitdagingen waar het platteland voor staat.'

Steunste

In het project Steunste hebben zorgcentra en dorpshuizen op het Groningse platteland ruimtes ingericht voor ouderen, die dienen als ontmoetingsplek. Ze drinken er koffie, spelen er bingo en het fungeert als het vertrekpunt voor breng- en haaldiensten. De Steunste is ook een plaats voor het inwinnen van informatie die veelal door de bibliotheken wordt gegenereerd. Zo zijn er voorlichtingsbijeenkomsten over wettelijke regelingen en mantelzorg, of cursussen over internet of gsm's.

Nevenactiviteiten platteland

De Rijksuniversiteit Groningen onderzoekt met de Hanzehogeschool Groningen de nevenactiviteiten van plattelandsbewoners, om ze in kaart te brengen, de motieven te achterhalen en in te schatten welke soorten activiteiten in economisch opzicht veelbelovend zijn.

De activiteiten van burgers vormen volgens de onderzoekers een vergeten groep, niet alleen in Nederland, maar ook elders in de wereld. Deze op zichzelf kleine activiteiten kunnen toch een belangrijke functie hebben in de sociale en economische leefbaarheid en ontwikkelingsmogelijkheden van een gebied. Onder een nevenactiviteit wordt een economische activiteit verstaan die uitgevoerd wordt naast een hoofdinkomen. Voorbeelden zijn hondentrimsalons, minicampings, verkoop van handwerk, tweedehands fietsen, of activiteiten in de administratieve sector. In een vooronderzoek is vastgesteld dat soms wel tachtig procent van alle nevenactiviteiten in een gebied gedaan wordt door burgers. Het onderzoek vindt plaats in 38 gemeenten in heel Nederland. www.ruimte-rijk.nl

Toekomstbeelden platteland

Hoe ziet het Europese platteland er over pakweg 25 jaar uit? Onderzoekers van het LEI schetsen in een rapport zes alternatieve toekomstbeelden van het Europese platteland in 2030. Ze baseerden zich op zeven recente scenariostudies die ze met elkaar vergeleken.

De meeste studies extrapoleren huidige trends en schetsen vervolgens alternatieve scenario's waarin de overheid veel of juist weinig ingrijpt. De scenariostudie van het LEI heeft een andere aanpak; in hun scenario's wordt een ontwrichtende gebeurtenis verondersteld, zoals een sterke afname van de onderlinge solidariteit, hevige overstromingen of een internationale energiecrisis. Deze gebeurtenissen roepen nieuwe reacties bij de bevolking en beleidsmakers op, die tot verrassende toekomstbeelden leiden.

Jansson, K.M. and I.J. Terluin: 'Alternative futures of rural areas in the EU'. LEI, 2009, Rapport 2009-057. Het rapport is als pdf te downloaden op www.lei.wur.nl

Stadsrandzones

De meeste nieuwe locaties voor wonen, werken en recreëren worden in de stadsrandzones gepland. Deze ontwikkeling zet zich de komende decennia voort. Dat beeld schetst het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in het rapport 'Verstedelijking in de stadsrandzone; een verkenning van de ruimtelijke opgave' uit november 2009. Ook evalueert het rapport het huidige beleid en geeft aanbevelingen voor toekomstig beleid. Bij ongewijzigd beleid groeien de steden dichter naar elkaar toe en zelfs aan elkaar vast, met name in de Randstad. Om deze ontwikkeling in goede banen te leiden is een integraal ruimtelijk beleid nodig, concludeert het PBL. Het rapport is te downloaden op www.pbl.nl.

Extra geld voor landschap

Minister Verburg van LNV investeert 4,7 miljoen euro extra in de uitvoering van de Agenda Landschap.

De 4,7 miljoen wordt verdeeld over vijf posten. Een miljoen gaat naar het openstellen van boerenland en het oplossen van knelpunten in stadstranden. Een miljoen gaat naar Staatsbosbeheer voor het herstellen en openstellen van landschap. Een miljoen komt beschikbaar voor een nieuwe subsidieregeling voor landschapsontwikkelingsplannen die gemeenten maken. Een miljoen gaat naar de ondersteuning van groene burgerinitiatieven. 0,7 miljoen gaat naar kennisuitwisseling en onderzoek rondom financiering van het landschap en publiekscommunicatie richting specifieke doelgroepen. www.minlnv.nl

lingsplannen die gemeenten maken. Een miljoen gaat naar de ondersteuning van groene burgerinitiatieven. 0,7 miljoen gaat naar kennisuitwisseling en onderzoek rondom financiering van het landschap en publiekscommunicatie richting specifieke doelgroepen. www.minlnv.nl

Van krimpgemeente naar topdorp

'LNV wil in 2010 starten met experimenten die van een krimpgemeente een topdorp

moeten gaan maken.' Dit zei minister Gerda Verburg van LNV eind november 2009 bij de uitreiking van de Gouden Piramide voor inspirerend opdrachtgeverschap. Een topdorp is een dorp met betrokken en enthousiaste mensen, die zelf de schouders eronder zetten om hun dorp leefbaar te houden. Bijvoorbeeld, zoals in Friesland gebeurt, het openhouden van de supermarkt door het in dienst nemen van gehandicapten, waarvoor subsidie wordt gegeven. Minister Verburg wil dit soort eigen initiatieven meer stimuleren en belonen.

De Gouden Piramide is een gezamenlijk initiatief van de ministeries van LNV, VROM, OCW en V&W. Het thema van dit jaar was 'gebiedsontwikkeling'. Het herstructureringsproject 'De Dobbelman', waarin een oude zeepfabriek een nieuwe bestemming krijgt, is de winnaar.

Vijfsterendorpen

De Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) is met de Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe enige maanden geleden gestart met het

experiment Vijfsterendorpen. Het experiment is erop gericht dorpsbelangenorganisaties een belangrijke stem te geven bij het versterken van het woon- en leefplezier in de dorpen, en loopt tot het voorjaar van 2011. Het woon- en leefplezier heeft vijf pijlers, de vijf sterren: het dagelijkse sociale leven, het organiserend vermogen, de zorg en onderlinge solidariteit, de identiteit en het dorpsforum. Het experiment wordt afgesloten met een bijeenkomst waar de methodiek Vijfsterendorpen wordt overgedragen aan dorpsbelangenorganisaties in en buiten Drenthe. De Rotterdamse onderzoeker en antropoloog Thadeus Muller, van de Erasmus Universiteit Rotterdam, volgt voor de SEV de gang van zaken in vijf Drentse dorpen en zal daarover een essay publiceren. www.sev.nl

Gloucestershire is te volgen via afstandsonderwijs. Ook is het mogelijk losse vakken te volgen, of een vakkenpakket dat een *post-graduate certificate* kan opleveren. De opleiding European Rural Development is opgezet voor mensen die in heel Europa werkzaam zijn in de private of publieke sector, het vrijwilligerswerk, of in Leadergroepen en soortgelijke verbanden, die kennis willen opdoen van de sociale en economische aspecten van plattelandontwikkeling, en willen kunnen meewerken aan de ontwikkeling van het Europese platteland. www.glos.ac.uk/erd Meer informatie bij Jill Harper, jharper@glos.ac.uk www.glos.ac.uk/erd

150 miljoen voor platteland

Het EU-plattelandscomité heeft eind november 2009 ingestemd met een door minister Verburg van LNV opgesteld plattelandsontwikkelingsprogramma. Daarmee komt de komende jaren ongeveer 150 miljoen euro beschikbaar voor landbouwactiviteiten die bijdragen aan innovatie, klimaat, landschap, biodiversiteit, waterbeheer, hernieuwbare energie en breedbandinternet op het platteland. www.regiebureau-pop.eu

Plattelandsontwikkeling via afstandsonderwijs

Wie geen tijd heeft voor een studie, maar naast zijn baan graag meer kennis zou opdoen

in de plattelandsontwikkeling kan daarvoor terecht bij de MSc-opleiding European Rural Development. Dit masterprogramma van de University of

Het Netwerk Platteland brengt op internet actueel nieuws en een uitgebreide activiteitenagenda. U kunt zich ook inschrijven voor de e-mailnieuwsbrief van het Netwerk Platteland, die acht maal per jaar verschijnt. www.netwerkplatteland.nl

BROCHURE

Klimaatvriendelijke plattelandprojecten

Ook op het platteland duiken tientallen initiatieven op die bijdragen aan het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Het boekje 'Klimaatvriendelijk platteland - 45 initiatieven om warm van te worden' geeft een collage van klimaatprojecten in het landelijke gebied. Het boekje is een uitgave van het Netwerk Platteland en is vooral bedoeld ter inspiratie.

Overall blijken voorbeelden te vinden van projecten, sommigen al afgerond, anderen in een pril verkennend stadium, sommigen succesvol, anderen met nog een aantal hobbels te overwinnen. De initiatieven die langskomen laten een enorme variatie zien, van het gebruik en het ontwikkelen van alternatieve energiebronnen, van klimaatvriendelijk bouwen en wonen, van slim energiegebruik in kassen tot aangepast gebruik van veevoer. Het zijn initiatieven van particulieren, ondernemers, gemeentes, streekhuizen of anderen. Vaak blijken de initiatieven ook een kostenbesparing met zich mee te brengen.

Het boekje komt begin januari 2010 uit, en is gratis te bestellen via een mailtje naar het Netwerk Platteland. info@netwerkplatteland.nl

BROCHURE

Stadslandbouw

Volgens Wageningen UR zijn er kansen voor nieuwe vormen van landbouw in en om de stad. In een in november 2009 uitgebrachte brochure beschrijft de onderzoeksinstelling de betekenis van stadslandbouw voor de stad en de belangrijkste uitdagingen. Stadslandbouw kan op een nieuwe manier lokale voedsel- en energieproductie koppelen aan maatschappelijke doelen als zorg voor de omgeving en educatie. Stadslandbouw kan allerlei vormen aannemen, van een balkon- of daktuin in de binnenstad, tot volkstuinen

of professionele stedelijke voedselproductie en -verwerking aan de stadsrand. De brochure geeft een flink aantal voorbeelden.

De brochure is te downloaden via www.syscope.wur.nl/Actueel

Vaak weten bewoners niet wat er in hun eigen gebied voor interessante initiatieven bestaan. De Dag van de Regio, die in Groningen sinds een paar jaar wordt georganiseerd, heeft daar in die regio verandering in gebracht. De initiatiefnemers Jan Beekman, van de provincie Groningen, en Elles Bulder, projectleider van het evenement, zijn meer dan tevreden: 'De Dag van de Regio functioneert ook als een projectenmotor. Het stimuleert samenwerking, organisaties vinden elkaar en gaan vervolgens na de dag gezamenlijk verder.'

Regio maakt kennis met zichzelf

Dag van de Regio werkt als projectenmotor

In oktober dit jaar werd voor de zesde keer de Dag van de Regio georganiseerd in Oost- en Noord-Groningen. Het idee achter het evenement is simpel: laat de regio kennismaken met zichzelf en verras toeristen. Een markt, open galerie, verhalenvertellers, open musea en monumenten vormden het decor voor die onderlinge kennismaking van de plattelandsbewoners, en bleek een grote aantrekkingskracht te hebben op toeristen. Ruim 12 duizend bezoekers kwamen dit jaar een kijkje nemen in Noord- en Oost-Groningen. Elles Bulder: 'In totaal hadden we 205 deelnemers in beide gebieden; dat is dus een gemiddelde van ruim 60 bezoekers per deelnemer. Ook gezien de weersomstandigheden een prima opkomst.' Het thema van de dag, 'Lokaal verhaal', hielp daar wellicht aan mee; de deelnemers vertelden de verhalen achter de gebouwen en bijzondere plekken in de streek. Uit de jaarlijkse evaluaties blijkt dat de deelnemers en de bezoekers enthousiast zijn over de diversiteit aan activiteiten en initiatieven die de regio te bieden heeft. Uit de evaluatie in 2008 bleek niet minder dan 55 procent van de ondervraagde be-

zoekers in Oost-Groningen afkomstig uit een andere regio. Daardoor heeft de regioday zich als een zeer effectief instrument van regiomarketing getoond. Een functie die nog kan worden versterkt door meer communicatie, aldus de initiatiefnemers.

Tag der Regionen

Het begon allemaal naar een Duits voorbeeld, vertelt Bulder: 'We hebben het idee vlak over de grens vandaan. Via onze contacten in Oldenburg werden we gewezen op de Duitse Tag der Regionen. Zoiets zouden we ook hier moeten doen, hebben we tegen elkaar gezegd.'

We zoeken antwoord op de vraag wat de Dag van de Regio nou precies de Dag van de Regio maakt.

De Dag van de Regio wil het platform zijn waarop projecten en activiteiten zich aan een breed publiek kunnen presenteren. Want vaak geldt dat die niet breed bekend

zijn onder de eigen bevolking. Juist deze bekendheid en betrokkenheid helpen bij het creëren van draagvlak en dragen dus bij aan het succes op langere termijn. Jan Beekman: 'Het gebied kan zichzelf ontdekken op een gemakkelijke manier. De bewoners en ondernemers zorgen voor de activiteiten. De centrale organisatie zorgt voor de communicatie en stimuleert deelname en samenwerking tussen bijvoorbeeld ondernemers. Zo is er met weinig investering een groot bereik.'

Projectenmotor

De regioday heeft zichzelf inmiddels bewezen, en de vele deelnemers en grote aantallen bezoekers genereren een aanzienlijke economische impuls, geen onbelangrijk aspect. Beekman: 'De Dag van de Regio functioneert ook als een projectenmotor. Het stimuleert samenwerking, organisaties vinden elkaar en gaan vervolgens na de dag gezamenlijk verder.' De organisatie zoekt dan ook nadrukkelijk samenwerking met andere partijen in het gebied. Dit jaar is voor het eerst ook een internationaal gezelschap van Schotten, Esten

Initiatiefnemers Jan Beekman en Elles Burger

Foto Sandra de Heij

en Hongaren op bezoek geweest, die een dergelijke dag ook in hun eigen regio op willen zetten. De Schotten organiseren al een dag voor lokale kunstenaars en willen hier het Groningse concept aan koppelen. Maar ook de Groningse initiatiefnemers willen graag een samenwerkingsproject opstarten met de Schotten en andere geïnteresseerde landen of gebieden in

Nederland. Beekman: 'Er ligt nu een aanzet voor een draaiboek voor het concept, maar graag zouden we onze kennis delen met andere gebieden en het draaiboek optimaliseren. Niet overal is hetzelfde concept op onze manier toepasbaar. We zoeken antwoord op de vraag wat de Dag van de Regio nou precies de Dag van de Regio maakt. Een gezamenlijk logo en

De dag bleek een grote aantrekkingskracht te hebben op toeristen.

naamvoering moeten zorgen voor herkenbaarheid van het concept.' Ook willen de Groningers met meer doelgroepen gaan samenwerken. Met name agrariërs, die van oudsher de pijlers onder de plattelandsleven zijn, krijgen in toenemende mate een ander rol in deze samenleving. Een reden waarom deze groep de moeite waard is om tijdens de Dag van de Regio uit te lichten. Volgend jaar zal de Dag van de Regio ook in het Westerkwartier worden georganiseerd. De organisatie nodigt andere Nederlandse gebieden van harte uit om dit concept te omarmen. Over de toekomstige ambities zegt Beekman: 'De Dag van de Regio moet niet worden gezien als een eenmalig evenement, maar als onderdeel van bijvoorbeeld het Leaderprogramma. Wij zien het als onderdeel van de regiomarketing. Voor het beste resultaat moet je daar jarenlang mee doorgaan.'

‘Meer dan beppen op een afdelingsavond’

Wat bindt u aan Odoorn?

‘Toen we kinderen kregen, wilden we graag in een dorp wonen. De kinderen zijn inmiddels uit huis, maar we wonen hier nog steeds. Mijn man is echt een stadsmens, maar ik houd juist van het buitenleven, de ruimte en de vrijheid.’

Welke rol vervult de NBvP, Vrouwen van Nu in uw gemeente?

‘Een hele grote sociale rol. Het is een hechte club. Ik merk wel dat de structuur van de NBvP verandert. Vroeger kwamen er alleen maar boerinnen. Een afdelingsavond was voor hen echt een avond uit. We zijn moderner geworden, stellen de blik meer open. Toch lukt het nog niet

goed om ook jonge, werkende vrouwen te boeien. Ik hamer erop om wat te organiseren dat hen aanspreekt. Bijvoorbeeld een avond over ADHD of een kookworkshop.’

Wat motiveert u om actief te zijn?

‘Je rolt er vanzelf in. Mijn overbuurvrouw zei: ga eens mee. Dat heb ik gedaan en eigenlijk vond ik het wel leuk. Al snel werd ik in het bestuur gevraagd. Tegenwoordig zit ik in het Drenthe NBvP-bestuur. Het trekt me dat je met heel veel mensen in aanraking komt. En het is mooi om vrouwen te motiveren om wat meer maatschappelijk betrokken te zijn.’

Wat hoopt u via NBvP, Vrouwen van Nu te bereiken?

‘Gezelligheid is troef, maar we kunnen ook heel veel als NBvP. Zo hebben we in Drenthe in 2001 de Daisy Stork prijs in het leven geroepen. Dat is een prijs voor een vrijwilligersproject dat de directe woonomgeving verbetert. Wij motiveren afdelingen om iets te doen in hun eigen dorp, te laten zien dat ze er zijn en mee te praten. Er zijn al heel wat goede resultaten behaald. Ook provinciaal, landelijk en zelfs in het buitenland zijn we actief. Zo hebben we geld ingezameld voor het SYPO-project in Oeganda. Het is super dat je zulke dingen kunt doen en niet alleen maar gezellig zit te beppen op een afdelingsavond.’

HENNIE MENSINK

Vrouwen van Nu, afdeling Odoorn

‘Je steekt altijd wat op bij de plattelandsvrouwen’

Wat bindt u aan Hensbroek?

‘Het land. We hebben een akker- en tuinbouwbedrijf. Oorspronkelijk kom ik uit Limburg. Ik had helemaal niets met West-Friesland, had er zelfs nog nooit van gehoord. Samen met mijn man ben ik hier een landbouwbedrijf begonnen. Nu wonen we er 25 jaar. Dan krijg je steeds meer band met het land, het dorp en de streek.’

Welke rol vervult de NBvP, Vrouwen van Nu in uw gemeente?

‘Voor mij zijn de plattelandsvrouwen heel belangrijk geweest. Ik kende hier eerst helemaal niemand, het eerste wat

ik heb gedaan is lid worden. Ik kende de NBvP al wel en de organisatie kwam altijd heel positief op me over. Terecht, want het heeft ontzettend goed gewerkt om hier mensen te leren kennen. En ik ken veel meer voorbeelden van mensen die hier zijn komen wonen en via de plattelandsvrouwen zijn ingeburgerd. Dat is denk ik een belangrijke rol: contacten bevorderen door uitjes en activiteiten.’

Wat motiveert u om actief te zijn?

‘Ik heb een tijdje in het bestuur gezeten, maar dat was niets voor mij. Wel vind ik het leuk om dingen achter de schermen te doen. Wat me ook erg aanspreekt, is dat je altijd wat opsteekt bij de plattelandsvrou-

wen. Er worden onderwerpen besproken als onthaasten, levensloop en vitaal platteland. Dat boeit me enorm. Ook de andere vrouwen zijn enorm leergierig. Het voelt goed om onder gelijkgestemden te zijn.’

Wat hoopt u via NBvP, Vrouwen van Nu te bereiken?

‘Dat klinkt wel heel pretentius. Het is nu ook weer niet zo dat we echt een hoger doel nastreven. Eigenlijk heb ik lang geleden al bereikt wat ik wilde: namelijk een sociaal netwerk opbouwen. Verder gaat het vooral om de gezelligheid.’

PHILEEN MEERTENS

Vrouwen van Nu, afdeling Hensbroek

STREEK-bewoners portretteert in elk nummer vier mensen die zich inzetten voor een sterk en aantrekkelijk platteland. Ditmaal vier leden van de Nederlandse Bond voor Plattelandsvrouwen (NBvP), Vrouwen van Nu.

STREEK BEWONERS

Leden van NBvP
Vrouwen van Nu

CATHRIEN KOSTER

Vrouwen van Nu, afdeling Middelburg

‘Alsof je een warme jas aantrekt’

Wat bindt u aan Middelburg?

‘Ik kom hier oorspronkelijk niet vandaan, maar ben in 1965 voor mijn werk naar het Zeeuwse gekomen. In eerste instantie krijg je binding met de streek door je werk, later bouw je natuurlijk ook een kennissenkring op. Het fijne van wonen hier, is dat er geen Randstadverschijnselen voorkomen. Daarmee bedoel ik files en de drukte op de weg. De omgeving is juist landelijk, met veel afwisseling. Er is zand, strand, water en cultureel erfgoed.’

Welke rol vervult de NBvP, Vrouwen van Nu in uw gemeente?

‘Door lid te zijn van de plattelandsvrouwen heb je contact met

andere vrouwen uit de omgeving. Dat is het grote voordeel. Het is belangrijk dat vrouwen, ook oudere, betrokken blijven bij het maatschappelijk gebeuren. We hopen dat mensen zich bij de plattelandsvrouwen geborgen en happy voelen. Het voorkomt eenzaamheid. Vrouwen kunnen zich bij ons bovendien laten scholen en natuurlijk organiseren we ook activiteiten voor de leuk.’

Wat motiveert u om actief te zijn?

‘Ik vind het leuk om met vrouwengroepen bezig te zijn en dingen voor hen te organiseren. Er is een heel bijzondere band tussen de vrouwen onderling. Als je bij de plattelandsvrouwen komt, is het altijd net alsof je een warme

jas aantrekt. Je voelt heel snel het wij-gevoel.’

Wat hoopt u via NBvP, Vrouwen van Nu te bereiken?

‘Ik hoop dat vrouwen zich bij ons thuis voelen en er dingen uit kunnen halen die ze nodig hebben. Daarnaast kunnen we, vanuit maatschappelijke betrokkenheid, ons steentje bijdragen bij het goed laten draaien van de samenleving. Daarom willen we graag dat er buitenlandse vrouwen lid worden. Helaas lukt dat nog niet. Dat is jammer, want we leven in dezelfde maatschappij en moeten het met elkaar doen. Als mensen elkaar kennen en zich happy voelen wordt het allemaal veel makkelijker. Daar kunnen we zeker nog aan werken.’

RICKY VAN DEN AKER

Vrouwen van Nu, afdeling Oostwold

‘Ik voel een sterke drive om bij te dragen aan de gemeenschap’

Wat bindt u aan Oostwold?

‘Onze boerderij staat in Oostwold, daar woont onze zoon nu. Zelf wonen we sinds twee jaar in Finsterwolde, een dorpje verderop. Het is hier geweldig wonen: rust en ruimte in een mooie omgeving. Een goede buurtschap ook, waar mensen echt om elkaar geven en omzien naar elkaar. Het is een landbouwgebied, dat trekt. Hetzelfde geldt voor de volksaard en de interessante historie en cultuur. Allemaal dingen waardoor ik me prettig voel hier.’

Welke rol vervult de NBvP, Vrouwen van Nu in uw gemeente?

‘Het is één van de verenigingen in het dorp. Oostwold is niet zo groot, maar toch is er wel toeloop

van nieuwkomers bij de NBvP. Bijvoorbeeld vrouwen uit Blauwestad. De NBvP vormt een ontmoetingsplek voor vrouwen. Er zijn allerlei activiteiten, waarbij vaak nog even nagezeten wordt. Even doorpraten bij een borreltje. Hartstikke leuk en fijn voor wie thuis niemand heeft.’

Wat motiveert u om actief te zijn?

‘Toen we in 1995 vanuit Brabant hiernaartoe kwamen, heb ik meteen bij de NBvP aangesloten. Ik vind het belangrijk dat je een kader hebt waarin je je kunt bewegen. Dat je dingen te doen hebt buiten de deur en nieuwe mensen leert kennen. Ik voel een sterke drive om bij te dragen aan de gemeenschap. Momenteel ben ik

wethouder in Bellingwedde en zit ik in de Initiatiefgroep Vitaal Oldambt. Ook was ik CDA-lijsttrekker tijdens de herindelingsverkiezingen voor de nieuwe gemeente Oldambt in november. We hebben een zetel winst geboekt. Dat voelt heel goed.’

Wat hoopt u via NBvP, Vrouwen van Nu te bereiken?

‘Ik mis de maatschappelijke component nog een beetje. De plattelandsvrouwen kunnen beter inspelen op maatschappelijke thema's. Neem de gemeentelijke herindeling. Organiseer een bijeenkomst met vrouwelijke raadsleden. Laat hen vertellen waar ze tegenaan lopen, geef ze een podium. Tegelijkertijd kunnen wij onze belangen behartigen.’

Draagvlak bepaalt economisch succes plattelandprojecten

Economisch succesvolle plattelandprojecten hebben vaak een goede sociale basis. Dat blijkt uit het afstudeeronderzoek van Tamara van Alphen, studente Plattelandsvernieuwing aan Van Hal Larenstein. Dat is belangrijke informatie voor subsidieverleners en initiatiefnemers van projecten, bijvoorbeeld in het licht van het tegengaan van krimp op het platteland.

Is de lokale plattelandseconomie het best te versterken via sociale of juist economische impulsen? Een relevante vraag, onder meer voor het Europese subsidieprogramma LEADER, waarbinnen Tamara van Alphen onderzoek deed naar het verband tussen sociaal kapitaal en economisch succes.

Wanneer er in een dorp weinig sociale cohesie is, zijn er ook weinig tot geen economische ontwikkelingen te zien, blijkt uit een literatuurstudie die onderdeel uitmaakte van het onderzoek. En wanneer er wel een sterke sociale cohesie is, is er juist ook een sterke economie aanwezig, die voortdurend in ontwikkeling is. Sociale cohesie houdt in dit geval in dat projecten worden gedragen door mensen die

vanzelfsprekend gemotiveerd zijn elkaar te helpen en gezamenlijk verantwoordelijkheid willen dragen voor hun sociale en economische leefomgeving.

In het onderzoek is dit verband in de praktijk onderzocht. Er zijn daarvoor 23 interviews gehouden, voornamelijk met coördinatoren van Leadergebieden, om voorbeeldprojecten te inventariseren met duidelijke economische of sociale aspecten. Zo zijn 106 projecten naar voren gekomen, die naar economische en sociale waarden zijn geanalyseerd, op basis van literatuuronderzoek.

Sociaal kapitaal

Er is gekeken naar de sterkte van de sociale aspecten binnen de projecten en

de economische ontwikkelingen die er plaatsvinden, maar ook welke sociale en economische kansen er nog te benutten zijn. Hieruit is naar voren gekomen dat economische projecten altijd een sociale basis nodig lijken te hebben om succesvol te zijn.

Sociaal gerelateerde projecten blijken hoog te scoren op sociale cohesie onder de deelnemers, wat zou kunnen impliceren dat een sociale insteek in een project vaak leidt tot een grotere draagkracht. Aandacht voor het proces van samenwerken en netwerken leidt dus vaak tot de gewenste projectresultaten. Er is ook inderdaad een duidelijk verband zien tussen projecten met draagvlak bij de bewoners op het platteland, en de sociale

cohesie; projecten met draagvlak scoren hoog op sociale cohesie. Dit zou kunnen betekenen dat er eerst een goede sociale samenhang zou moeten zijn voordat mensen de handen ineenslaan en samen een project dragen.

De kracht van de band van de bewoners met het eigen initiatief, oftewel het sociaal kapitaal, is dus bepalend voor de mate van het economisch succes van een project.

Analysemethode

Gezien deze verbanden tussen sociaal kapitaal en economisch succes zou het goed zijn als daar bij de beoordeling en de opzet van projecten rekening mee wordt gehouden. Zo zou lokaal kunnen worden onderzocht, door de Plaatselijke Groep (PG) bijvoorbeeld (een platform dat projectaanvragen voor plattelandsontwikkeling beoordeelt), welke sociale of economische impact te verwachten is van een project. Ter voorbeeld: een dorpsbakkerij moet sluiten vanwege een teruglopend klantenbestand. Een lokale instelling voor verstandelijk gehandicapten wil de bakkerij overnemen en hun cliënten er laten werken. Dan zou het goed zijn tevoren de lokale economische en sociale impact hiervan te analyseren.

Bij het analyseren van de interviewresultaten in het onderzoek is een methode ontstaan die een overzicht geeft van de sociale en economische aspecten die zich binnen een project bevinden, en van de mogelijke sociale en economische kansen die benut zouden kunnen worden. Daarmee kunnen alle projecten binnen een Leadergebied worden geëvalueerd en met elkaar worden vergeleken. Het is een simpel systeem waarbij verschillende sociale en economische aspecten van het project worden nagegaan, zoals arbeidsparticipatie, arbeidsplaatsen, sociale cohesie, samenwerking, netwerken en draagkracht. De PG kan zelf waardes toekennen aan de aspecten, afhankelijk van de lokale situatie. Mocht nou bijvoorbeeld het grootste gedeelte van de projecten laag scoren op 'samenwerking', dan kan de PG besluiten hier extra aandacht aan te geven binnen de lopende projecten. Als de samenwerking bij een evaluatie blijkt verbeterd, zouden ook hogere scores te zien moeten

'Het zou goed zijn bij de beoordeling rekening te houden met de sociale impact van een project'

Foto's: Nationale Beeldbank

zijn bij de economische aspecten.

Overigens kwam bij het onderzoek een duidelijk geluid naar voren dat veel geïnterviewden geen of weinig kennis hadden van projecten buiten hun eigen gebied of provincie. In de huidige situatie worden projecten dus goed- en afgekeurd aan de hand van de persoonlijke inschatting of een project succesvol kan zijn. Door kennis te delen zou een beter beeld kunnen ontstaan van de slagingskansen van een project. Om kennis te kunnen delen moeten projecten goed geëvalueerd worden, en dan juist op resultaten en effecten, bijvoorbeeld de effecten die een aangelegd fietspad heeft op landwinkels, doordat meer toeristen de landwinkel bezoeken.

Subsidie zou dan ook besteed moeten worden aan het delen van kennis. Evalueren en kennis delen zouden als vanzelfsprekend moeten behoren tot de

takenpakketten van de mensen die hier de verantwoordelijkheid voor kunnen dragen.

Door Tamara van Alphen Tamara van Alphen is inmiddels afgestudeerd op Regional Development and Innovation (Plattelandsvernieuwing) aan hogeschool Van Hal Larenstein. Bij het onderzoek werd ze begeleid vanuit Het Netwerk Platteland en Movisie.

Een volledige Engelse versie van het onderzoek en verdere informatie is op te vragen bij het Netwerk Platteland: info@netwerkplatteland.nl

De boerderij wordt langzaam maar zeker ontdekt als plek om kinderen te laten leren vanuit de praktijk. Dat merkt ook de stichting Boerderijschool, die twee jaar geleden werd opgericht door Evelyne Schreurs. Op de Dag van de Boerderijschool blijkt het enthousiasme van de deelnemers gemakkelijk over te brengen op geïnteresseerden.

Foto's: Stichting Boerderijschool

Leren op de boerderij in trek

Dag van de Boerderijschool

'Op een boerderij ontdekken kinderen dat ze moeten kunnen rekenen als ze het stro over verschillende stallen willen verdelen, en dat het handig is te kunnen schrijven, als ze hun volkstuin van een naambordje willen voorzien', vertelt Evelyne Schreurs.

Ze heeft haar project Boerderijschool twee jaar geleden opgestart in samenwerking met een biologische zorgboerderij. Inmiddels doen er tien school-boerderijcombinaties mee, en daar komen er komend jaar nog tien bij. Basisschoolleerlingen uit - meestal - groep zes, komen twintig dagdelen per jaar op de fiets naar 'hun' boerderij, waar ze een eigen

moestuintje hebben en de boer meehelpen. Dat betekent vaak koeien voeren, stallen schoonmaken of instrooien, maar

'Het zorgen voor dieren en planten is een tegenhanger tegen de drukte en de onrust op school'

ook het maken van de afrastering of het bestuderen van de composthoop hoort erbij. De kinderen gaan in groepjes over

het erf, zodat ze allemaal met alles in aanraking komen.

Groepsgevoel

Zowel de boeren als de leerkrachten zijn enthousiast, blijkt uit de reacties op de Dag van de Boerderijschool op kasteel Hackfort in Vorden op 14 november. 'Het is fantastisch om dingen over te brengen', zegt Bert Wagenvoort, die met zijn vrouw een melkveebedrijf en paardenpension runt in Vorden. Frida Meints, directeur van de school die bij de familie Wagenvoort meedoet aan boerderijlessen, ziet de kinderen groeien. 'Kinderen krijgen meer groepsgevoel

en meer kans hun eigen kracht te laten zien. Terwijl de een goed is in rekenen, is de ander beter in de omgang met dieren. En ze zien waar voedsel vandaan komt. Door het zelf te verbouwen leren ze bovendien een basisvaardigheid, die hen meer zekerheid en zelfvertrouwen geeft. Ik heb dat gevoel zelf ook gekregen als boerendochter.'

De dag trok meer belangstelling dan waarvoor ruimte was. 75 leerkrachten en boeren - waaronder uit België - verdiepten zich in het concept Boerderijschool.

Het enthousiasme van de deelnemers bleek makkelijk over te brengen op de nieuwkomers. Onder de aanwezigen waren opvallend veel boeren - leren vanuit de praktijk is voor veel boeren een vanzelfsprekendheid. Maar dit 'nieuwe leren' krijgt ook steeds meer aandacht in het onderwijs. Volgens Pjotr Timmerman, docent natuuronderwijs aan de Hogeschool Arnhem-Nijmegen, helpen de boerderijdagen om bij de kinderen de ervaringen 'in hun hart te laten landen', in plaats van alleen in het hoofd, en geeft het hen houvast: 'Het zorgen voor dieren en planten is een tegenhanger tegen de drukte en de onrust op school en vaak ook thuis, met tv en internet.'

Sociaal gedrag

Marcel van Herpen van het Expertisecentrum ErvaringsGerichtOnderwijs Nederland legde als spreker op de Dag van de Boerderijschool uit hoe een boerderij de positieve kwaliteiten van kinderen naar boven haalt. 'De omgeving is de eerste factor die bepaalt hoe een kind presteert. Je kunt wel allerlei

problemen aan een kind hangen, maar dan zie je zijn goede kanten niet en stimuleer je die ook niet.' Uit de workshops over het onderwijsconcept, de leerdoelen, de organisatie op de boerderij en de evaluaties op school, bleek dat de begeleiding vanuit de stichting geen overbodige luxe

'De omgeving is de eerste factor die bepaalt hoe een kind presteert'

is. Boeren moeten leren kinderen in toom te houden en hen ook dingen te laten doen waar ze misschien niet zo veel zin in hebben. 'Gelukkig helpt het dat een boer voor een kind een echte deskundige is, waar ze al snel tegen opkijken. Daar kun je als boer gebruik van maken', zegt Schreurs. Leerkrachten en schoolbesturen moeten vooral inzicht krijgen in de pedagogische mogelijkheden van meewerken op een boerderij, dat kan helpen bij identiteitsontwikkeling, het stimuleren van sociaal gedrag en het bijbrengen van kennis van natuurlijke kringlopen en economie. Mits de boerderijdagen serieus worden aangepakt, met een goede voorbereiding en evaluatie.

Subsidie

De deelnemers hoefden geen van allen aan het eind van de dag nog te twifelen: ze wilden liefst meteen aan de slag. 'Ik wil de boerderij-educatie graag professionaliseren, er echt tijd voor vrijmaken en inzicht krijgen in de

pedagogische doelen', vertelde Pieter Jan Maas, van een biologische tuinderij uit België. Hoe scholen tijd en geld vrij kunnen maken en er subsidie kan worden aangevraagd was dan ook zijn grootste zorg. Scholen kunnen met behulp van subsidiegeld veelal het eerste jaar gratis boerderijlessen krijgen, het tweede jaar betalen ze een deel en het derde jaar betalen ze het geheel zelf, zo is de bedoeling. Het komende jaar is voor tien nieuwe school-boerderijkoppels een subsidiepotje beschikbaar vanuit LTO Noord, de provincie Gelderland en het VSB fonds. Voor meer structurele mede-financiering is Evelyne Schreurs van de stichting Boerderijschool in overleg met de provincie Gelderland.

Om het concept Boerderijschool verder handen en voeten te geven, heeft de stichting Boerderijschool de pedagogische waarde ervan in kaart gebracht in het boekje 'Levend leren op de boerderij'.

Meer informatie: www.boerderijschool.nl. Evelyne Schreurs werkt verder aan een tweede voorlichtingsdag. Belangstellenden kunnen zich melden via info@boerderijschool.nl.

Op de website van het Netwerk Platteland is een actueel overzicht te vinden van activiteiten die van belang kunnen zijn voor iedereen die zich inzet voor een leefbaar platteland. Kijk op www.netwerkplatteland.nl

Iers plattelandsnetwerk zoekt de dialoog via Twitter

John Hannafin van het Ierse Tipperary Institute twittert voor het National Rural Network. Hij gebruikt de rage van de korte online berichtjes, die te lezen zijn via internet en mobiele telefoon, om een sociaal netwerk te creëren rondom plattelandsontwikkeling in Ierland. 'De kosten zijn nul', zegt hij. En als je het slim doet, kost het weinig tijd en ontstaat een levendige discussie.

Terwijl de deelnemers aan de jaarlijkse conferentie van het National Rural Network (NRN) op 1 december in Dublin een discussie voeren, houdt John Hannafin op Twitter zijn volgers op de hoogte van de stand van zaken en van het feit dat de conferentie live te volgen is op internet. Met als gevolg dat allerlei twitteraars - tot in Portugal aan toe - de livestream volgen van een niet al te makkelijke discussie over de gevolgen van de veranderende Europese landbouwsubsidies voor de rol van boeren in de plattelandsontwikkeling.

'Oorspronkelijk hoopten we vooral veel boeren te bereiken, maar die waren er helemaal niet.'

Twitteren en plattelandsontwikkeling, het lijkt een wat onalledaagse combinatie. Toch past het naadloos in de integrale communicatiestrategie die Hannafin nastreeft. 'Vanochtend nog', vertelt hij vanuit Ierland, 'terwijl ik de baby de fles gaf, kwam er een interessant bericht binnen over de financiering van beginnende bedrijven. Daar heb ik snel een Tweet van gemaakt.' De boodschappen op de Twitterpagina van Hannafin variëren van een 'Good morning' naar zijn volgers tot een nieuwsbericht over de uitstoot van broeikasgassen in Ierland, of berichten aan andere twitteraars die zich bezighouden met het Ierse platteland. Hannafin: 'Als ik informatie tegenkom die ik interessant vind, meld ik dat via Twitter. Ik stuur ook boodschappen van mijn volgers door.'

Rage
Het gebruik van Twitter is maar een onderdeel van de communicatiestrategie van het NRN, benadrukt Hannafin. 'Het NRN wil informatie verspreiden over ontwikkelingen op het platteland. Daarvoor gebruiken we de NRN-website, Twitter, YouTube en RSS-

feeds. Het gaat om de juiste mix van communicatie. We gebruiken al die middelen om mensen naar onze website te krijgen. Inmiddels komt een aanzienlijk deel van onze bezoekers via Twitter.'

'Het is een rage', beseft Hannafin ook. 'Twitter kan in de toekomst zeker vervangen worden, maar nu is het enorm populair. Dus moet je het nu gebruiken en flexibel genoeg zijn om over te stappen naar andere middelen. Steeds meer mensen zijn online aan het netwerken. Dat is een feit. De vraag is waar die mensen zijn, en wat je met zo'n netwerk wilt bereiken.'

Alleen een boodschap de wereld inzenden, is volgens Hannafin niet genoeg. 'Je moet naar je publiek toe, en een groot deel daarvan zit al op internet. Het is dom om een website te bouwen en dan te verwachten dat iedereen daarheen komt. Het is net als in het normale leven. Als je mensen wilt spreken, ga je naar de pub. Je gaat daarheen waar de conversatie wordt gevoerd, je verwacht niet dat die conversatie bij je thuis wordt gebracht.'

Daarom ook de 'Good morning' en de vele reacties op de tweets van andere twitteraars. 'Je moet niet zelfzuchtig zijn en alleen een boodschap willen zenden. Het gaat om de dialoog. Als je alleen maar informatie zendt, dan raken men-

sen daar snel mee van. Je moet dan ook tijd nemen om te praten met mensen, goedemorgen zeggen.' Het is goed zoeken naar de juiste doelgroep, merkte Hannafin. 'Oorspronkelijk hoopten we vooral veel boeren te bereiken, maar die

'Je moet niet zelfzuchtig zijn en alleen een boodschap willen zenden'

waren er helemaal niet. Veel boeren weten helemaal niet van Twitter, wat waarschijnlijk ook te maken heeft met breedbandmoeilijkheden in het veld. Er zijn wel veel plattelandsondernemers, bijvoorbeeld recreatiebedrijven of producenten van streekproducten. Die promoten via Twitter bijvoorbeeld een fietsroute langs bezienswaardigheden en boerderijen.'

Open source

Het is dus belangrijk om continu in de gaten te houden waarom je iets doet op Twitter, hoe dat aansluit bij andere online activiteiten, en hoe dat past in de dagelijkse werkzaamheden. 'De kosten zijn nul', stelt Hannafin. 'We gebruiken open-source-software en passen de werkzaamheden in het dagelijkse werkritme in. De enige echte kosten bestaan uit tijd, maar internet en netwerken nemen zoveel tijd als je zelf wil. Ik check elke morgen en elke avond of er leuke berichten zijn, en laat het zo niet mijn dagelijkse werkzaamheden verstoren.' Online netwerken betekent ook niet 'zorgen dat je zoveel mogelijk mensen bereikt', vindt Hannafin. 'Ik zou duizenden volgers kunnen hebben als ik zou willen. Sommige mensen volgen iedereen. Maar ik wil juist die mensen eruit pikken die dezelfde interesse hebben als ik.' Dat lukt, als je ziet hoeveel mensen op de toch best moeilijke discussie over de Europese landbouwsubsidies reageren.

Twitter-pagina van John Hannafin:
twitter.com/ruralnetwork
Website National Rural Network:
www.nrn.ie

Streekcommunities

Het is 2012. Het gebied Meentgeest heeft een streeksite. De streeksite biedt de gemeenschap - bewoners, verenigingen, scholen, zorginstellingen en ondernemers - een online thuisbasis.

De streeksite, het online platform van de community van Meentgeest, kun je zien als een buurtcafé. Wie wil weten wat er speelt of goede gesprekken wil voeren over de regio komt naar de streeksite. Een zpp'er uit de streek, laten we zeggen Floor, is de waardin van het café. Ze maakt het gezellig, zorgt dat de boel een beetje netjes blijft en ziet toe op de huisregels. Iedereen is welkom en hoewel veel bezoekers eerst stilletjes luisteren, rollen velen na verloop van tijd vanzelf in de discussies.

Floor treedt op als communitymanager en kennismakelaar. Voortdurend scant ze online conversaties, en is ze op zoek naar meerwaarde door kennisdelen of door contacten te leggen tussen bewoners, ondernemers en organisaties. Floor brengt de pareltjes van samenwerking naar de voorpagina van de streeksite.

De site draait goed: veertien samenwerkingsgroepen, een Leaderproject en meerdere kleine projecten gebruiken de site als hun online thuisbasis. Deze clubjes huren bij wijze van spreken een zaaltje in het café. Zij sparen een eigen website uit en betalen een vergoeding voor het platform en de diensten van Floor. Ook de gemeenten uit Meentgeest betalen voor het publiceren van hun mededelingen; ze hebben belang bij het goede bereik dat de streeksite weet te halen.

De streeksite is echt gaan lopen toen de provincie onderzoek wilde doen naar landschapsbeleving. Via de streeksite werden contacten gelegd met bewoners en discussies georganiseerd, zowel online als in een zaaltje. Sindsdien betaalt de projectgroep een soort huur aan de streeksite voor het doen van onderzoek via en met de community. Ook de regionale tv en de regionale bladen werken nauw samen met de streeksite.

Het is opvallend te zien dat de online activiteiten de dynamiek in het echt versterken. Zo is er maandelijks een 'open koffie' waar mensen elkaar ontmoeten. Allerlei ideeën maken een vliegende start doordat er via de streeksite al een basis is gelegd.

In veel plattelandsgebieden in Nederland werken streeksites via hetzelfde principe. Handig. Een overkoepelende portal met blog op www.GUUS.net heeft de functie van denktank voor het platteland voor heel Nederland.

Het is nog niet zover. Maar in 2010 gaan we met GUUS werken aan streeksites. Meedenken of meedoen? Graag.

jk@josienkapma.com

Community manager GUUS en zelfstandig adviseur kennis, communicatie, netwerken in plattelandcontexten

Sociaal vitaal platteland

MOVISIE en Netwerk Platteland organiseren op 25 maart 2010 de conferentie Sociaal Vitaal Platteland, over de leefbaarheid in dorpen. Het thema van de conferentie is het organiserend vermogen van de dorpen zelf. In tijden van krimp lijkt het erop dat ondernemende dorpen, waar burgers zich voor elkaar en hun leefomgeving inzetten, hun vitaliteit behouden. Zij weten nieuwe kwaliteiten aan hun dorp te verbinden. Hoe werkt dit? Wat kan een gemeente of provincie doen om dit proces te ondersteunen? De conferentie wordt georganiseerd in samenwerking met het Regiebureau POP, de provincie Flevoland en het Landelijk Contact Gemeentelijk Welzijnsbeleid en is bedoeld voor professionals, overheden, ondernemers en organisaties die zich bezighouden plattelandsontwikkeling. Meer informatie en aanmelden: www.netwerkplatteland.nl. Voor vragen: Kitty van den Hoek; e-mail: k.vandehoek@movisie.nl

Passie Op het Platteland-prijs

Tijdens de conferentie Sociaal Vitaal Platteland op 25 maart 2010 zal de Passie Op het Platteland-prijs worden uitgereikt aan het meest succesvolle, inspirerende, bijzondere of innovatieve project dat in de periode 2007 t/m 2009 gefinancierd is vanuit het Plattelandontwikkelingsprogramma 2007-2013 (POP2). Het Plattelandontwikkelingsprogramma zet in op een groener, vitaler en leefbaarder buitengebied in Nederland.

De jury ontving meer dan zestig inzendingen en zal prijzen uitreiken in verschillende categorieën. Ook het publiek kan zijn stem laten horen, en een publiekswinnaar kiezen.

Deze eerste projectverkiezing van het Comité van Toezicht POP Nederland zal tweejaarlijks terugkeren.

WWW.NETWERKPLATTELAND.NL

Plaatselijke Groepen Dag

Op 16 februari 2010 organiseert het Netwerk Platteland een Noordelijke PG-dag, een uitwisselingsdag voor de Plaatselijke Leadergroepen (PG's) in Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Flevoland en Noord-Holland.

In Nederland zijn 31 Leadergebieden met een PG. Halverwege het Plattelandontwikkelingsprogramma 2 (POP2) is het goed eens stil te staan bij het werk van de PG's - hoe functioneren de groepen, wat is er bereikt - en naar de mogelijkheden voor interactie met het Leadergebied.

De dag is bedoeld ter uitwisseling en inspiratie en wordt gehouden in Steenwijk-De Bult.

Meer informatie en opgave: www.netwerkplatteland.nl

Contactpersoon: Marieke Koot, m.koot@etcnl.nl

Dag Netwerk Platteland over nieuwe uitwisselingsvormen

Tijdens de Najaarsdag van het Netwerk Platteland op 26 november, stonden, op verzoek van de deelnemende Leader en -gebiedscoördinatoren, de uitwisselingsmogelijkheden op de agenda. Uitwisseling is in de praktijk niet zo vanzelfsprekend als het lijkt; iedereen gaat op in het vele werk in de eigen regio. Een van de nieuwe mogelijkheden van uitwisseling is het 'vernieuwend internetgebruik', ofwel web 2.0. In workshops werden bloggen en online sociaal netwerken uitgelicht. De reacties van de deelnemers op bloggen en twitteren verschillen sterk, van grote scepsis tot enthousiasme. Een aantal deelnemers is direct gaan twitteren en is nu al online te volgen. Ook de LinkedIn werd besproken als nieuw middel om online discussies te voeren. Het Netwerk Platteland heeft ook een linkedIngroep. Meld je aan!

www.linkendin.com

Geld, Gebied en Organisatie

De deelnemers aan de praktijkkring Geld, Gebied en Organisatie van het Netwerk Platteland ontwikkelen en optimaliseren hun eigen plannen voor gebiedsfinanciering. Deelnemers zijn ambtenaren van gemeenten en provincies, medewerkers van gebiedsorganisaties en enkele ondernemers en adviseurs. Op donderdag 15 oktober 2009 heeft de kring van gedachten gewisseld met Willem Meijers van het Nationaal Groenfonds, onder meer over hoe andere financieringsstromen (van rijk, EU) beter benut kunnen worden en waarop de financiers sturen. Er functioneren nog slechts weinig fondsen, waardoor weinig ervaring beschikbaar is. Uit enkele cases uit Overijssel en Gelderland wordt een eerste voorzichtige conclusie getrokken: Fondsen die bottom-up werken en die aanhaken bij bestaande structuren zijn waarschijnlijk het meest duurzaam.

Een verslag van de bijeenkomst en uitgebreide informatie over de praktijkkring te vinden op www.netwerkplatteland.nl

11.01.2010 → Faciliteren van interactieve processen

Driedaagse WBS-cursus die praktische handreikingen biedt voor de begeleiding van interactieve beleids- en uitvoeringsprocessen.

11-13 januari 2010

Kosten: €695,-

Wageningen

www.wbs.wur.nl

16.02.2010 → Plaatselijke Groepen Dag Noord

Uitwisselingsdag voor de Plaatselijke Leadergroepen (PG's) in Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Flevoland en Noord-Holland.

Steenwijk-De Bult

www.netwerkplatteland.nl

Marieke Koot, m.koot@etcnl.nl

03.03.2010 → EU-beleid voor landbouw, voedsel en groen

WBS-cursus over ontwikkelingen in het Gemeenschappelijk beleid voor landbouw, voedsel en groen.

3-5 maart 2010

Kosten: €495,-

Wageningen

www.wbs.wur.nl

22.03.2010 → 5th European Symposium EU Funds 2010

Jaarlijkse uitwisselingsbijeenkomst van EU-fondsexperts.

22-24 maart 2010

Berlijn, Duitsland

www.euroacad.eu

25.03.2010 → Sociaal Vitaal Platteland

Conferentie over het organiserend vermogen van dorpen, waar ook de Passie Op het Platteland-prijs wordt uitgereikt.

Lelystad

Kosten: €5,-

(studenten en vrijwilligers €5,-)

www.netwerkplatteland.nl

2010 → (Inter)regional business development in North West Europe

Internationale conferentie over regio branding, nieuwe intersectorale producten en diensten, en cradle-to-cradle

Najaar 2010 (datum nog onbekend) >

De Kempen, België

info@netwerkplatteland.nl

www.netwerkplatteland.nl